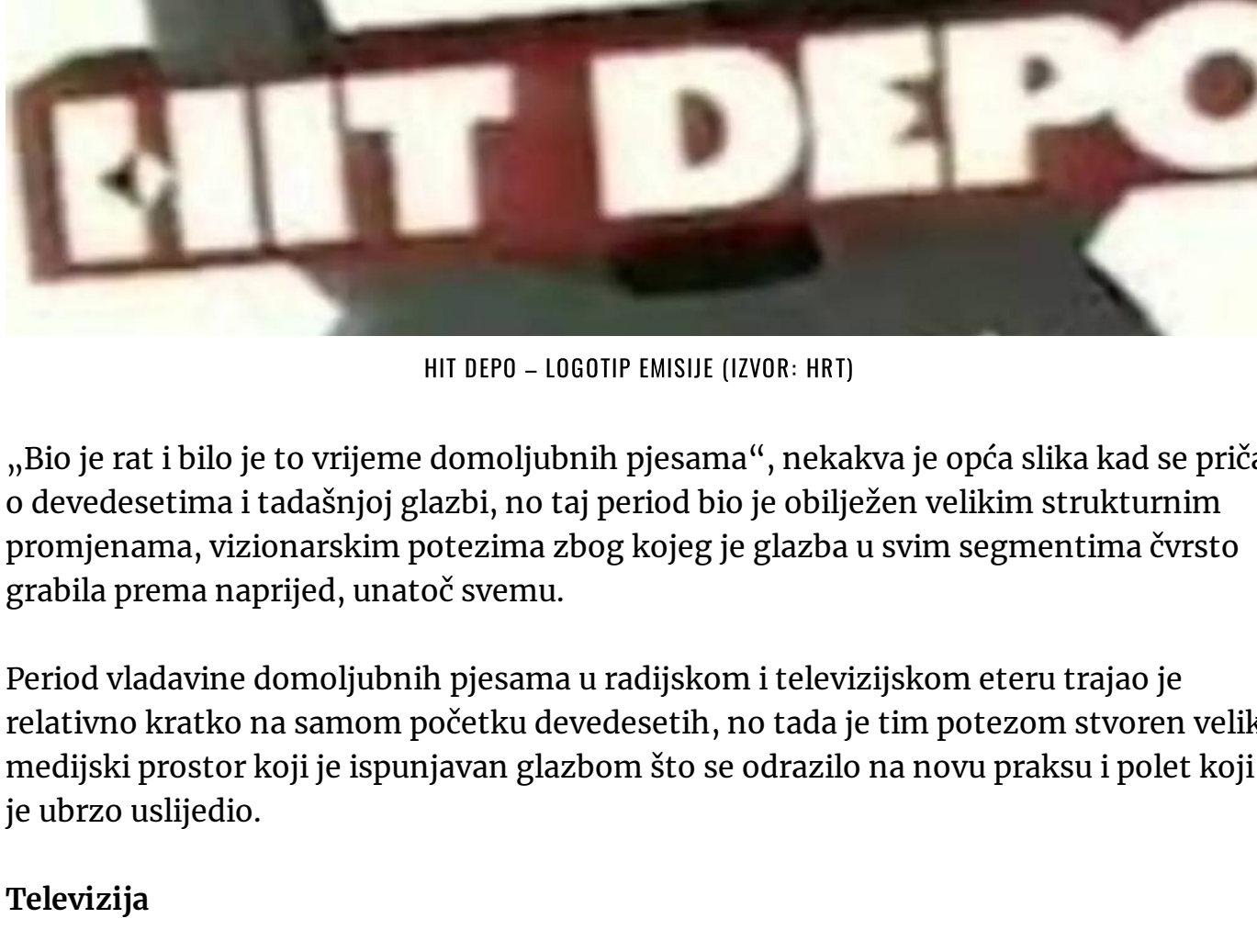


Hrvatska glazba i regija (2. dio) – kako je bilo u ratu i poraću devedesetih

19/10/2022 — Zoran Stajčić

Drugi dio feljtona 'Hrvatska glazba i regija' kreće u prošlost u potrazi za odgovorima vezanima za plasman hrvatske glazbe, tj. praksama i potezima koji su je u to vrijeme činili zanimljivom i primamljivom domaćoj publici u puno većoj mjeri nego što je to slučaj danas.

Share 15



HIT DEPO – LOGOTIP EMISIJE (IZVOR: HRT)

„Bio je rat i bilo je to vrijeme domoljubnih pjesama“, nekakva je opća slika kad se priča o devedesetima i tadašnjoj glazbi, no taj period bio je obilježen velikim strukturnim promjenama, vizionarskim potezima zbog kojeg je glazba u svim segmentima čvrsto grabila prema naprijed, unatoč svernu.

Period vladavine domoljubnih pjesama u radijskom i televizijskom eteru trajao je relativno kratko na samom početku devedesetih, no tada je tim potezom stvoren veliki medijski prostor koji je ispunjavan glazbom što se odrazilo na novu praksu i polet koji je ubrzo uslijedio.

Televizija

HRT je tu igrala ključnu ulogu. Nije bilo konkurencije u obliku drugih komercijalnih televizija, a HRT je svoj Drugi program tih godina skoro pa prepustila glazbenoj produkciji. Zamašnjak svega bila je želja da se stvori jako uporište među mladima, a to se moglo jedino na način da se tek stvorena nacionalna država nametne i svojom po kulturom, što je logično vodilo do otvorenog prostora za afirmaciju mnogih koji možda u nekim drugim uvjetima ne bi dobili sansu.

Dakle, minutaža koja se prvotno punila domoljubnim glazbenim sadržajem ubrzo je postala minutaža krcata profiliranim žanrovskim glazbenim emisijama koje su u američkom trenutku nicale poput pljiva nakon kiše. Bila je dovoljna samo činjenica da u jednom trenutku Nirvana, čiji je vrtoglavi uspjeh ujedno popularizirao cijelu alter-rock scenu, postoji jedan glazbenik hrvatski korijena (Krist Novoselić) pa da alter scena dobije emisiju „Izvan struje“. Heavy metal bio je pokriven kroz „Metal Maniju“, povijest rocka, tj. retrovizor u prošlosti koji je obilovao snimkama nastupa Betlesa, Stonesa i ostalih velikana 1960-ih svoje je mjesto pronašao u emisijama „Crno-bijelo u boji“ i „Ružičasti Cadillac“, „Top DJ Mag“ pokrivaio je nadiruću scenu elektroničke glazbe i hip-hop, a čak je bio zastupljen i američki country kroz emisiju „Električni cowboj“. Kao objedinjujuća kruna svega recentnog nametnuto se „Hit depo“ – desetljećima neprežaljen televizijski format domaće i strane top liste singlova tj. video spotova. Estrada je dobila glamurozni prostor predstavljanja u prime timeu kroz „Sedmu noć“, a potom je ambiciozno krenuo i Porin kao diskografska glazbena nagrada.

No to nije sve (kako bi se reklo u reklamama), već je još postojao i niz kolaž emisija kroz koje su se primjerice profilirali voditelji Duško Čurlić i Uršula Tolj, unutar kojih su domaći glazbenici nastupali uživo u programu.

Video produkcija

Sve to zajedno dovelo je do toga da je domaća publika itekako bila upoznata s recentnim radom domaće scene koja je punila sve naveden formate. Takva klima dovela je do najveće produkcijske ekspanzije privatnog, tj. nezavisnog sektora koji se ticao video spotova. S jedne strane 'stalno gladni' eter je imao dovoljno prostora za predstaviti svakog tko je želio snimiti spot, a s druge je postojala izvrsna zakonska okolnost poduzetnicima koji su bili oslobođeni poreza za svaki iznos kojim su financirali neki kulturni sadržaj u ovom slučaju spotovsku produkciju, koja im je istovremeno služila i kao reklamna kampanja.

Bio je to jedini, i s današnje točke gledišta, posljednji put da je postojao otvoren kanal suradnje između gospodarskih faktora i glazbenika. Kad je taj zakon kasnije izmijenjen kako bi se onemogućilo privrednicima da dobiju jeftinije televizijske minute oglašavanja, nužno je slijedio i negativni aspekt za scenu, što bi se danas komotno moglo nazvati i potezom kulturocida od strane zakonodavca koji vjerojatno nije bio svjestan dalekosežnih posljedica, jer se nisu razmatrali scenariji da se izade u susret jednim a drugima, već nikome od uključenih u široku praksu koja je funkcionirala na terenu.

Diskografija

U diskografiji, devedesete su donijele kraj monopola Croatia Recordsa koja je izgubila sve inozemne licencne ugovore koji su došli u ruke tada tek osnovanih malih diskografskih kuća, koje su tu povoljno iskoristile u otvaranju vrata i domaćim glazbenicima. Nezavisno izdavaštvo kojim se do prije par godina prije u podrumskim uvjetima bavilo svega par aktera s alternativne scene, tada je provalo u potentnu priču novih mogućnosti. Jest da po pitanju tiraža nikad nisu dostizane brojke iz Jugoslavije, što zbog manjeg tržišta, što zbog razloga jer je CD u to vrijeme bio duplo skuplji od vinskih izdanja (koja su se rapido povlačila s tržišta iz godinu u godinu), ali internet je bio u povojima, a za piratski Napster se moralo pričekati novi milenij, tako da prodaju fizičkih nosača zvuka u tom desetljeću u kumulativu nisu premašila dva naredna desetljeća.

Mainstream i alternativa

Po onom starom pravilu da snaga mainstrea uvjetuje i snagu alternative moglo se mjeriti i to desetljeće. Koliko god estrada bila jaka, za vrat joj je stalno puhala nadiruća kicašća *cro dance* scena koja je na koncu u jednom trenutku postala prvi mainstream novonastale države. Rock kao najžiljivija alternativa nije za to vrijeme tapkao u mjestu, a izvođači koji su donedavno svirali gigove po opskurnim mjestima su pred kraj istog desetljeća bili predvodnici tzv. *Fiju Brju generacije*, nazvani po godišnjem koncertnom okupljanju u velikoj dvorani Domina sportova koje je već na svom trećem izdanju bilo rasprodao ostaviši time oko stotinu njih ispred dvorane koji nisu mogli ući.

Uz sve rokeri su nosili i snažan oporbeni naboj tijekom cijelog desetljeća kada su redovno nastupali i tijekom izbornih oporbenih kampanja. Konkretno, nikome nije nedostajalo motivacije, svi su na svoj način jurili prema zacrtanom vrhu.

Radio

Radijski prostor je i u ovom desetljeću bio posebna priča. Nakon političkih i nacionalnih čistki uredništva ubrzo je došlo i do čiste glazbenih urednika. Novi urednici igrali su po pravilima vladajuće strane i krčili prostor estradi i *cro danceu*, no ono što je danas zaboravljeno jest da su tadašnji novopečeni diskografi i glazbenici s kojima su imali ugovore u jednom trenutku tražili uvođenje žanrovskih kvota u radijski eter kad je riječ o domaćoj glazbi. Konkretno, tražili su da rock izvođači također moraju biti prisutni, što se na koncu i dogodilo.

Da danas nije tako, dovoljno je baciti letimičan pogled na tjedne domaće radijske liste koje su žanrovski potpuno pročišćene od svega što nije estrada i lakoglabzeni sadržaj. Nema ni rocka, ni trapa, ni hip-hop, ni kantautorske scene, ni elektronike. Slušatelji sa samo malo zahtjevnijim ukusom danas jasno registriraju da ničeg novog domaćeg izvan estrade nema u ponudi. Kao da smo zemlja kojom nikad nije kročio nitko drugi. U poodmaklom 21. stoljeću u hrvatskom radijskom eteru nema nikakvih dobrih vijesti primjerice za gitičare, pankere, metake, repere, elektroničare, ukratko hrpu njih izvan endemskog glazbenog žanra koji sam u prvom nastavku feljtona nazvao: „glazba za hrvatske radio postaje“.

Reset

Koliko god to možda čudno zvuči, Hrvatska je vrijednosti svoje scene bila najsvjetnija u devedesetim godinama prošlog stoljeća, kad su i nacionalni i slobodni partikularni interesi išli u istom smjeru. Pretvorimo li minutaže brojnih TV formata na HRT-u u posvećenih domaćoj glazbi iz tog vremena u novac, jasno je da takvu promidžbu svi današnji akteri samo mogu sanjati.

Ako govorimo o široj slici, tj. kulturi, onda je jasno da je tada bilo daleko više pameti unutar struktura koje su bile svjesne da je kultura jedina stvar po kojoj se može poslati pozitivan slika u svijet s nekog prostora. Ulaganje u kulturu primarno bi trebalo biti strateško ulaganje svake nacije, bila ona mala ili velika. Doduše ulaze se i danas; svako ljeto neko naše mjesto dobije neku vitešku igru ili neko odavanje počasti nekoj lokalnoj srednjovjekovnoj tradiciji u smislu stvaranja kulturnog sadržaja za turiste. No nemojmo se zavaravati jer prije trideset godina smo galopirali kako bi što više pristigli vječito nam bježeći Zapad, a danas se kao treba zadovoljiti mahanjem sabljama i pucanjem čorcima iz kubura pred turistima na ljetovanju.

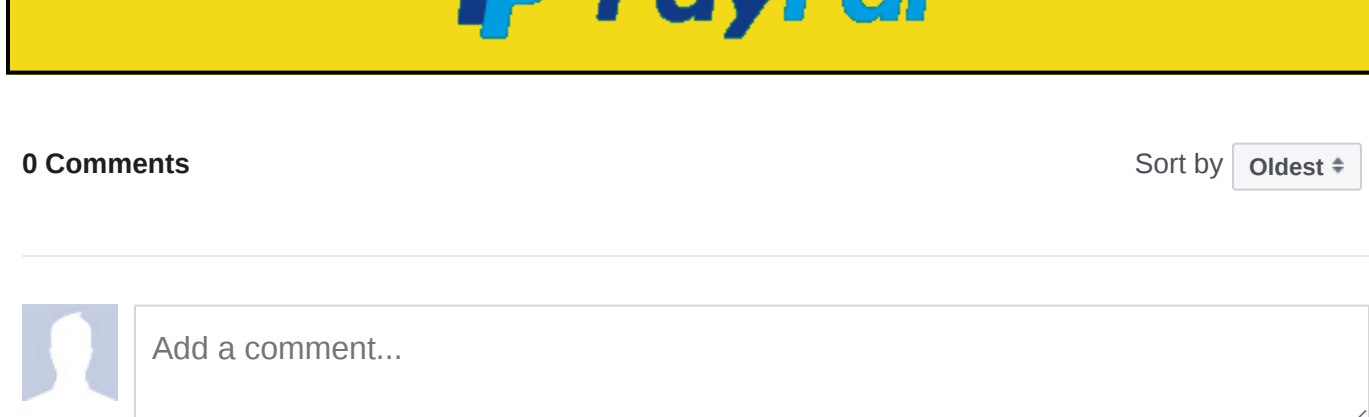
No vratimo se na glazbu. Ono što se događalo od devedesetih naovamo, nakon ukidanja glazbenih emisija na državnoj televiziji (koje nisu zamijenjene adekvatnim novim formatima) iz godine u godinu je erodirao odnos između domaće scene i širokog auditorija. Jesu li za to krivi strateški ili partikularni interesi, no činjenica je da se komunikacijski vakuum malo pomalo širio.

S druge strane, važnost glazbe je opadala i došla je do razine pozadinskog zvuka. Dio scene koji ovom prigodom treba nazvati „prozračnom“ topio je svoju snagu i skromne resurse ne bi li se nekako probio izvan granica, a to ga je učinilo nevidljivima u domaćem prostoru obzirom na slab ili nikakav medijski interes.

Ono što se, pak, 'zapeklo' u eter uglavnom je sukus onoga što se nije moglo probiti ni u regiji, kao što je i pitanje koliko to što se 'zapeklo' uopće ima podršku na domaćem terenu. Sudeći po onome što mjeri Billboard Croatia Songs, podrške gotovo i da nema.

Vrijeme za resetiranje strategija je već došlo. Sadašnje radijske i televizijske kvote emitiranje domaće glazbe neće je spasiti kao takvu. Ako puno veću ekspanzija onog što se događa danas u hrvatskoj glazbi za početak ne krene na matičnom terenu, teško da se može očekivati uspješan proboj bilo gdje.

Nastavlja se...



Hrvatska glazba i regija – Billboard kao tržišno detektiranje problema

Hrvatska scena je po prvi put od osamostaljenja države dobila vrijedni alat mjerenja navika hrvatskih glazbenih konzumenata zahvaljujući prijepornima Hrvatske diskografske udruge da američki Billboard u svoju glasovitu analitičku listu uključio i Hrvatsku. Prvotni šok dogodio se početkom godine kada je "crno na bijelom" objavljeno što konzumira hrvatska publika, tj. da je to velikom većinom glazba iz Srbije i BiH.

*Tekst je potpomognut sredstvima natejača "Poticanje novinarske izvrsnosti" Agencije za elektroničke medije.

Želim da naš sadržaj bude otvoren za sve čitatelje. Iza našeg zadaća stoji dioštari ili pioniri milijarderi. Vjerujemo u kvalitetno novinarstvo. Vjerujemo u povjerenje čitatelja koje ne želimo nikad iznevjeriti. Cijena naše neovisnosti uvijek je bila visoka, ali vjerujemo da je vrijedno truda izgraditi integritet kvalitetnog specijaliziranog medija za kulturu na ovim prostorima. Stoga, svaki doprinos, bez obzira bio velik ili mali, čini razliku. Podržite Ravno Do Dna donacijom već od 1 kune.

Hvala vam.

1,00 HRK – 0,13 €	5,00 HRK – 0,66 €	10,00 HRK – 1,33 €	20,00 HRK – 2,65 €	50,00 HRK – 6,64 €	100,00 HRK – 13,32 €	200,00 HRK – 26,54 €
-------------------	-------------------	--------------------	--------------------	--------------------	----------------------	----------------------

Donacije su omogućene putem sustava mobilepayments.gateway.com. Podržane sheme mobilnih plaćanja: KEKS Pay, Alrcash, Settle, kriptovalute

0 Comments Sort by Oldest

Add a comment...

Facebook Comments Plugin

Share 15

TAGE: GLAZBA | HRVATSKA GLAZBA I REGIJA | REGIJA

PROČITAJ JOŠ

30/11/2022
PDV Records za svoj 9. rođendan pripremio 11 novih izdanja

'Mjesec studeni je naš rođendanski mjesec, a ove godine smo proslavili 9. godinu objavljivanja nezavisne muzike

30/11/2022
Cinkuši imaju 'Pticekovu svadbu'

Glazbena družina Cinkuši se vraća nakon gotovo pet godina s novim studijskim snimkama kojima najavljuju svoj

30/11/2022
Sassja predstavlja novi singl i spot 'Znam'

Nakon što je "Tišnom" prekinula tišinu te predstavila šire područje glazbenog djelovanja, Sassja novim singlom odvažno

4/12/2022
Ustaškini obilježem vandaliziran mural Dorda Balaševića u Novom Sadu

'House of the Dragon', 9. epizoda 'The Green Council' – kralj živi vječno!

ZDORNO OD TEMA

Abecedna playlista: Studeni 2022. Donosim novu playlistu od 26 pjesama od kojih svakog naziv počinje s istim slovom

Hrvatska glazba i regija (6. dio) – Kad prihvatimo tržište, prihvatit ćemo sebe Zadnji dio feljtona fokusiran je na šire glazbene ukuse, a time i

Go West and East! – savršeni brak Koreje i Zapada Kako je južnokorejska kinematografija prokročila put na zapad.

Hrvatska glazba i regija (5. dio) – Inflacija vrijednosti nagrada Strukovni segment hrvatske glazbe vrvi od brojnih nagrada. Problem je što sve

Hrvatska glazba i regija (4. dio) – Kad će završiti rat? Četvrti dio feljtona bavit se problematikom u kojoj mjeri na današnje glazbene

ARHIVA
Odbaheri mjesec

KONTAKT
Nakladnik portala:
Udruga Jedna nova poruka Zagreb
Uredništvo:
urednistvo@ravnododna.com
Glavni urednik:
zoran.stajcic@ravnododna.com

O NAMA
Portal Ravno do dna pokrenut je 26. ožujka 2011. godine. Sama ideja su u glavama trojice prekinula tišinu te korporativnom mediju redila koji mjesec ranije, na redovitoj ručku u gostionici s gotovim jelima nastojala na Remetinečkoj cesti.

IMPRESSUM
Ravno do dna – Magazin pop kulture
ISSN 1848-8331
Uredništvo:
Glavni urednik: Zoran Stajčić,
Zamjenik glavnog urednika: Marko Podrug
Otkalažimo / pravilo privatnosti

Tražilica